

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

ORTA VADELİ PROGRAM (2024-2026) ANALİZİ

MUHAMMED FURKAN ÇETİN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Ekim 2023
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. BÜYÜME	1
3. KİŞİ BAŞINA GELİR	2
4. CARİ DENGE	2
5. BÜTÇE DENGESİ	3
6. İŞSİZLİK.....	4
7. ENFLASYON	4
8. DÖVİZ.....	5
9. SONUÇ	6
10. KAYNAKÇA	6

1. GİRİŞ

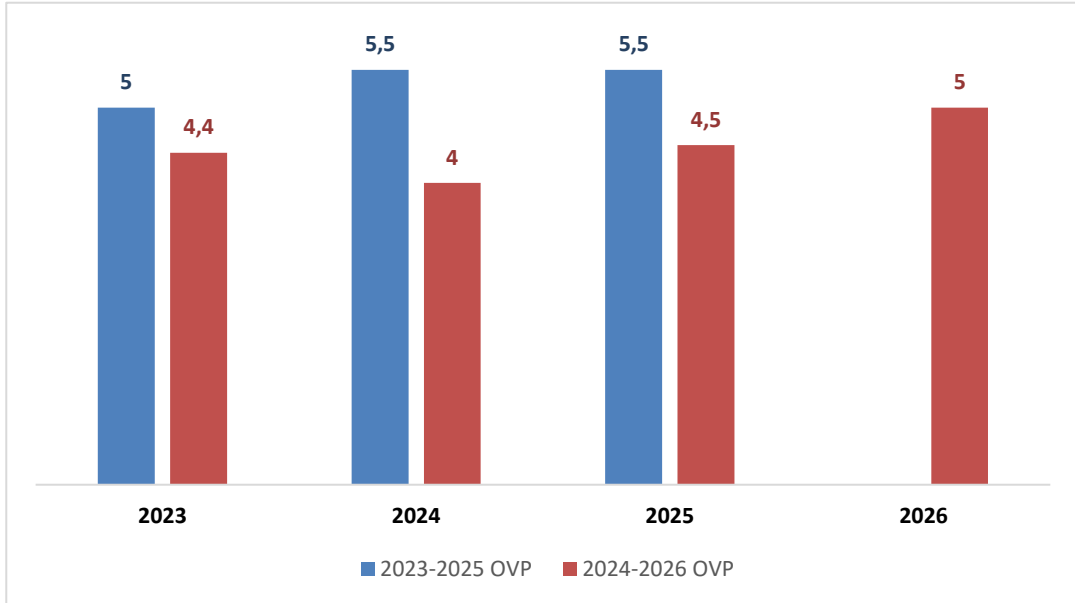
OVP (Orta Vadeli Program), bir ülkenin ekonomi politikalarını ve hedeflerini belirleyen, genellikle 3 ila 5 yıl gibi orta vadeli bir dönemi kapsayan resmi bir dokümandır. OVP'nin amacı, hükümetin ekonomik, mali ve sosyal politikalarını açıklamak, kamuoyunu bilgilendirmek ve bir yol haritası sunmak için kullanılır. Bu raporda, 2023 yılının Eylül ayında açıklanan OVP (2024-2026), bir önceki yılın OVP'si (2023-2025) ile kıyaslanarak analiz edilecektir. Bu çerçevede, her iki programın ekonomik göstergelere dair tahminleri ele alınacak ve dönemler arasındaki değişiklikler incelenecektir.

2. BÜYÜME

OVP çerçevesinde 2023 yılı için öngörülen ekonomik büyüme %4,4 olarak açıklanmıştır. Bir önceki OVP'de ise 2023 için %5 büyüme tahmini yer almıştır. 2024 yılı büyüme tahmini ise bir önceki programa kıyasla %1,5 oranında bir düşüşle %4 olarak revize edilmiştir. 2025 yılı için öngörülen büyüme ise %4,5 olarak belirlenmiş, 2026 içinse %5 büyüme tahmini yapılmıştır.

Grafikten açıkça görüleceği üzere büyüme tahminlerinde geçen yıla kıyasla aşağı yönlü bir revizyon gerçekleşmiştir. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, büyüme tahminlerindeki bu revizelerin, depremin ekonomik etkileri nedeniyle olduğunu belirtmiştir.

Grafik 1. Büyüme Tahminleri (%)

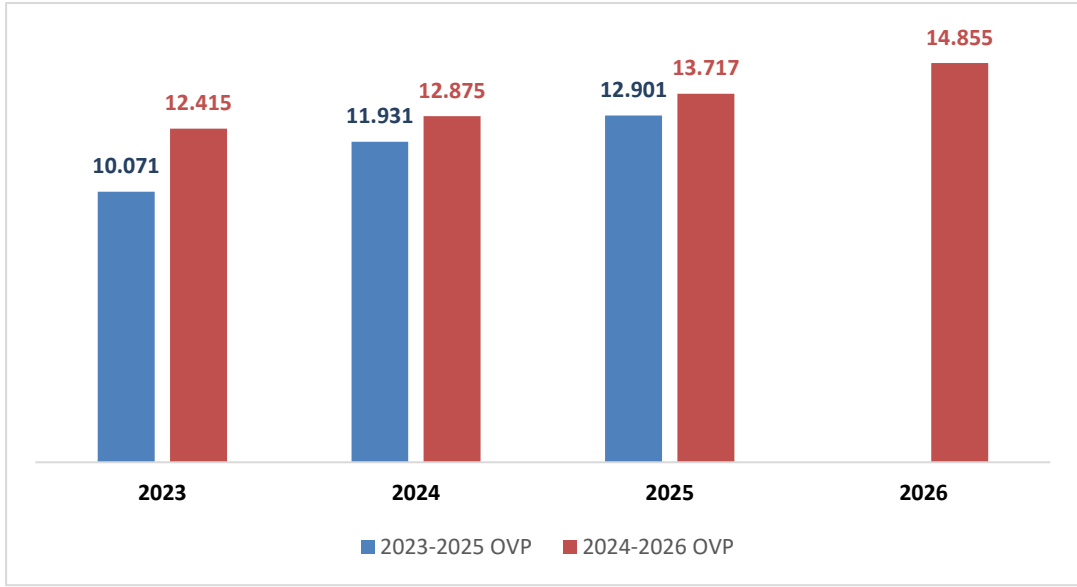

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

3. KİŞİ BAŞINA GELİR

OVP kapsamında, 2023'te kişi başına düşen gelir tahmini 12.415 dolar, 2024 için 12.875 dolar, 2025 13.717 dolar ve 2026 yılı için 14.855 dolar olarak belirlenmiştir. Bu tahminler bir önceki OVP ile karşılaştırıldığında yukarı yönlü bir revizyon olduğu rahatlıkla görülmektedir. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek; OVP dönemi sonunda yani 2026'da, Türkiye'nin, Dünya Bankasının tanımıyla yüksek gelirli gelişmiş ülkeler kategorisine girmiş olacağını ve bunun önemli bir eşik olduğunu belirtmiştir. Bu başarıyı sağlamanın yegane yolunun ise fiyat istikrarı olduğunu söylemiştir.

Grafik 2. Kişi Başı Gelir Tahminleri (\$)

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

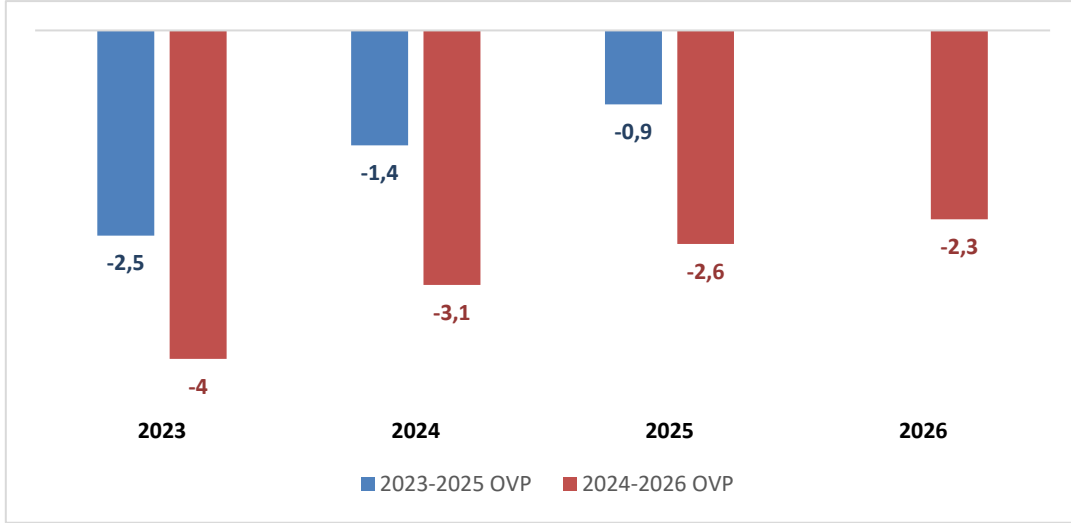
4. CARİ DENGE

OVP'de belirlenen cari denge hedeflerinde kötüleşme öngörülmüştür. 2024 için cari açık hedefi 34,7 milyar dolar, 2025 için 31,7 milyar dolar 2026 için ise 30 milyar dolar olarak belirlenmiştir. Cari açığın milli gelire oranı için ise 2024'te -%3,1; 2025'te -%2,6 ve 2026'da -%2,3 hedefi öngörülmüştür.

Mehmet Şimşek; petrol fiyatlarının cari denge için risk olduğunu belirterek 2 ay önce 70 dolar civarında olan petrolün, bugün 90 doların üstüne çıktığını belirtmiştir. Enerji hem cari açık hem de enflasyonu etkileyen bir faktör olduğu için enerjide ikili anlaşmalar yapıldığı belirtilmiştir. Enerjide, yenilenebilir enerji yatırımlarında 3 yıl içinde atılım yapılarak, cari açığı azaltıp dışa bağımlılığı azaltmak hedeflenmektedir.

OVP'de, cari açığın bir başka sebebi olan aşırı tüketim içinde önlemler alınmıştır. Önümüzdeki sene iç talebi yeniden dengeleyerek, aşırı tüketimi sınırlandırmak amaçlanmaktadır. Kredi genişlemesi enflasyonla paralel tutularak, kredi üzerinden parasal genişlemeyi sınırlama hedeflenmektedir. Ayrıca altın ithalatıyla düzenlemeler getirilerek cari dengeyi iyileştirecek adımlar atılmıştır.

Grafik 3. Cari Denge/GSYH Tahminleri (%)

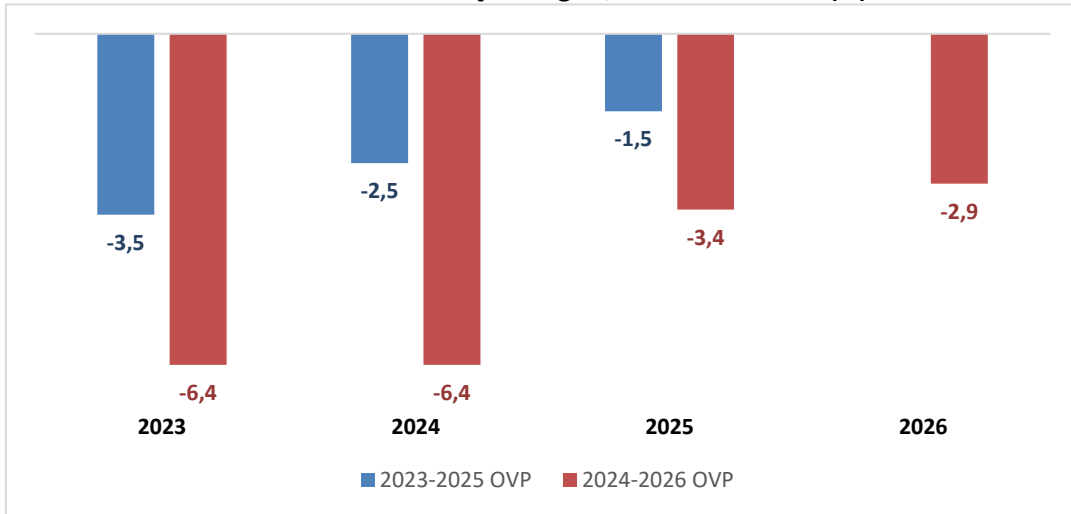

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

5. BÜTÇE DENGESİ

OVP’de bir önceki tahmin dönemine kıyasla bütçe dengesinde ciddi bozulma yaşanmıştır. Bütçe ile ilgili hedeflemelerde depremin etkisi öne çıkmıştır. 2023 ve 2024 için bütçe açığının milli gelire oranının %6,4 olarak tahmin edilirken, 2025’te bu oranın %3,4’e; 2026’da ise Maastricht Kriterleri sınırı olan %3’ün altına inmesi hedeflenmiştir. OVP’nin tamamında deprem bölgesine 3 trilyon TL ayrılması hedeflenmiştir. Bu kaynakla; afetzedelerin konut ihtiyacını hızla gidermek, zarar gören tarım ve sanayi alanları ile tüm altyapıyı ayağa kaldırmak amaçlanmaktadır. Mehmet Şimşek depremin etkisi dışında geçmişteki EYT gibi kararların etkisiyle bütçede bozulma olduğunu ve bu açığı kapatmak için vergi artışlarına gittiklerini belirtmiştir.

Grafik 4. Bütçe Dengesi/GSYH Tahminleri (%)

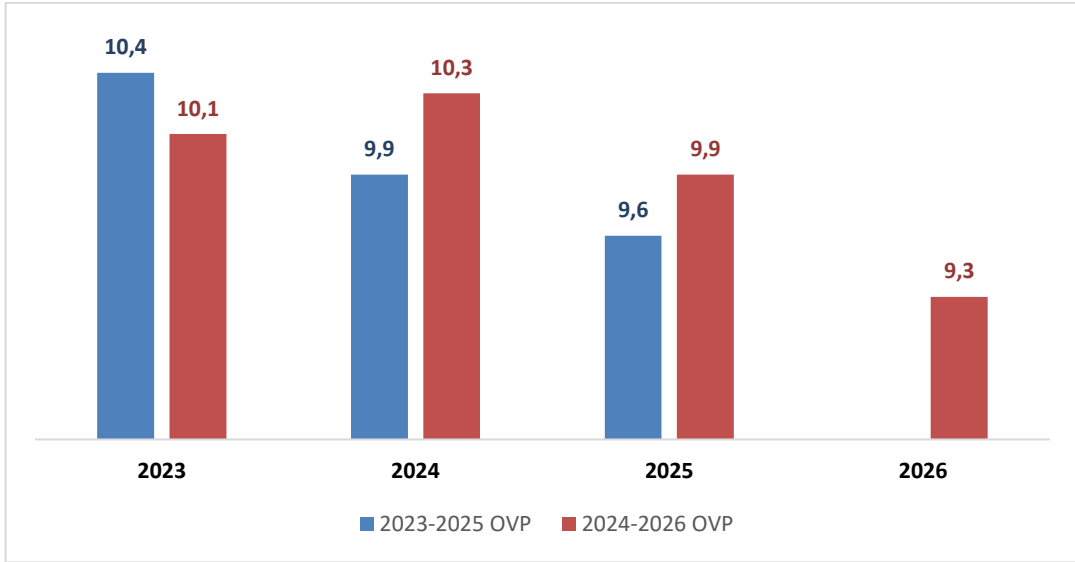

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

6. İŞSİZLİK

OVP'de, 2023 için işsizlik beklentisi %10,1 olurken, 2024'te %10,3, 2025'te %9,9, 2026'da ise %9,3 olarak belirlenmiştir. Dezenflasyon sürecinin başlamasıyla birlikte büyümede yavaşlama öngörüldüğü için, işsizlik oranının bir miktar artması beklenmektedir. Ekonomi yönetimi, dezenflasyon programını yatırım, üretim, istihdam ve ihracatı fazla olumsuz etkilemeden uygulamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle, işsizlik tahminlerinde önceki OVP'ye göre önemli bir bozulma gözlemlenmemektedir. Program dönemi boyunca istihdamın yıllık ortalama 909 bin kişi, toplamda da 2,7 milyon kişi artması ve işsizlik oranının program dönemi sonunda %9,3 seviyesinde gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

Grafik 5. İşsizlik Tahminleri (%)

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

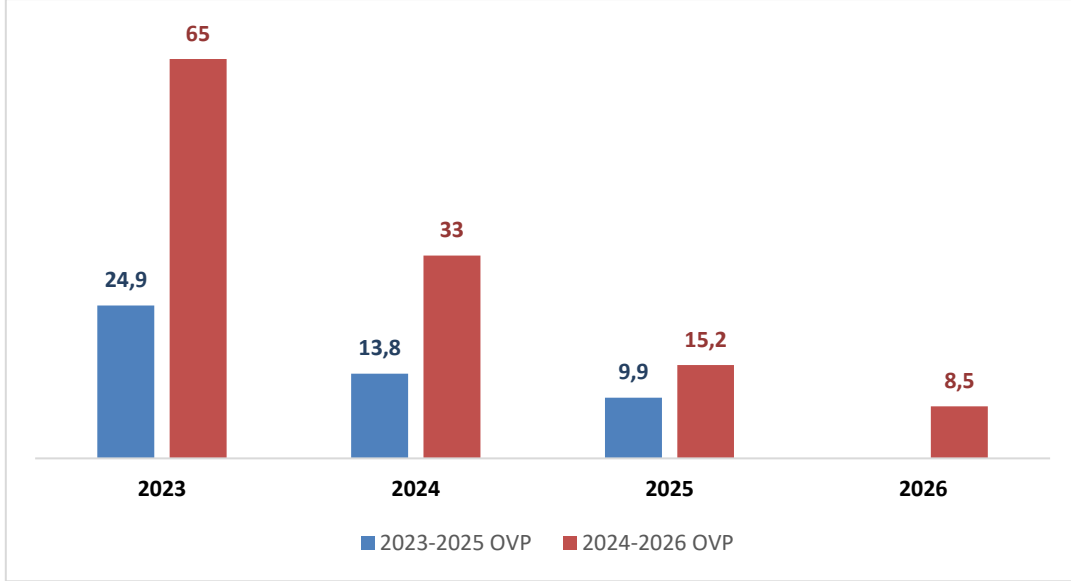
7. ENFLASYON

OVP'de en çok bozulan gösterge enflasyon olmuştur. Bir önceki OVP'de 2023 yılı sonu enflasyon hedefi %24,9 iken yeni OVP'de %65 olmuştur. 2024 enflasyon tahmini %33 olurken, 2025 tahmini %15,2, 2026 tahmini ise %8,5 olmuştur.

Enflasyonu düşürmek için yeni TCMB yönetimi %8,5 olan politika faizini Eylül itibariyle %30 seviyesine çıkarmıştır. Ayrıca enflasyonla mücadelede politika faizi dışında kredilerde miktarsal sıkılaştırmada yapılacağı belirtilmiştir. Enflasyonun düşürülmesi amacıyla kredi genişlemesinin makul düzeyde tutulması ve tüketim ile iç talep büyümesinin sınırlandırılması planlanmaktadır.

Küresel ekonominin görünümü eski dönemlere kıyasla zayıf olduğu için enflasyonu düşürmenin kolay olmayacağı belirtilmiştir. İklim değişikliği, savaş, enerji ve gıda krizi gibi etkenlerden dolayı küresel ekonominin elverişsiz durumda olduğu belirtilmiştir. Ancak iyi bir planlama ve programa sahip olan gelişmekte olan ülkelerin bu krizi fırsata çevirebileceği söylenmiştir.

Grafik 6. Enflasyon Tahminleri (%)

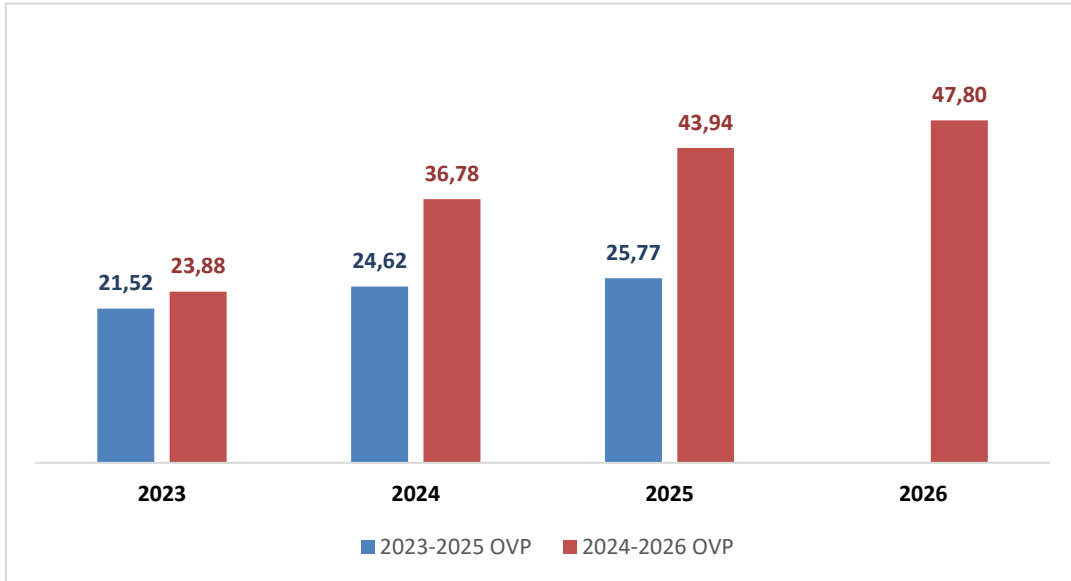

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

8. DÖVİZ

OVP'de bir önceki OVP'ye kıyasla dolar kurunda ciddi anlamda yukarı yönlü revizyonlar olmuştur. 2023 yılındaki ortalama dolar tahmini bir önceki OVP'de 21,52 TL iken yeni OVP'de 23,88 olmuştur. 2023 yılı için dövizde yukarı yönlü revizyon %11 gibi kabul edilebilir bir seviyede gerçekleşmiştir. Ancak 2024 ve 2025 yıllarında bu oran sırasıyla %49,3 ve %70,5 gibi çok yüksek oranlarda gerçekleşmiştir. 2026 yılı dolar tahmini ise 47,80 TL olmuştur.

Grafik 7. Dolar Tahminleri (TL)

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

9. SONUÇ

Dünya ekonomisi son yıllarda Covid-19 pandemisi, küresel enflasyon ve Rusya-Ukrayna savaşından dolayı zor zamanlar geçirmektedir. Küresel şartların bu kadar zorlu olmasına ek olarak, 2021 yılının Eylül ayında başlayan "heterodoks" ekonomi politikaları ve 6 Şubat'ta yaşadığımız deprem felaketi nedeniyle, Türkiye'nin makroekonomik göstergeleri diğer ülkelerle kıyaslandığında çok daha fazla bozulmuştur.

2023 Türkiye genel seçimlerinin ardından hükümet değişmemesine rağmen ekonomi yönetiminde ve anlayışında ciddi değişiklikler olmuştur. Yeni ekonomi yönetimi göreve geldikten yaklaşık 3 ay sonra OVP'yi açıklayarak, önümüzdeki 3 yılda makroekonomik göstergeleri getirmek istedikleri noktaları belirtmiştir. Ancak yeni OVP'de izaha muhtaç bazı noktalar vardır. Örneğin yeni OVP'ye en çok gelen eleştirilerden biri; 2024 yılında kurun %44 artıp, büyümede ciddi yavaşlama olmazken enflasyonun %33'e nasıl düşeceği. Ayrıca enflasyonda beklentilerin ciddi anlamda bozulmasından dolayı, kendi kendini besleyen bir yapıya dönüşmesi ekonomi yönetiminin önündeki en büyük zorluklardan birisidir. Yeni ekonomi yönetimi dış kaynak temini ve böylelikle cari açığın finansmanı için çalışmalar yapmaktadır, ancak bu alanda Türkiye'ye henüz ciddi anlamda bir kaynak girişi olmamıştır. Dış kaynak sahipleri, geçtiğimiz yıllarda ekonomi yönetiminde sık ve keskin dönüşler yaşandığı için temkinli bir yaklaşım sergilemektedir. Buradan anlaşılacağı üzere yeni ekonomi yönetiminin OVP'yi başarıya ulaştırmak için en zor sınavlarından biri, hem yurtdışındaki hem de yurtdışındaki ekonomi aktörlerini ikna etmesi olacaktır.

10. KAYNAKÇA

- “Ekonomistler OVP’yi Nasıl Buldu? – Bloomberg HT
<https://www.bloomberght.com/ekonomistler-ovpyi-nasil-buldu-2337891>
- “Orta Vadeli Program 2024-2026” - T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/09/Orta-Vadeli-Program_2024-2026.pdf
- “OVP'de Enflasyon Tahminleri Yükseldi, Büyüme Tahminleri Düştü” – Ekonomim
<https://www.ekonomim.com/ekonomi/ovpde-enflasyon-tahminleri-yukseldi-buyume-tahminleri-dustu-haberi-707018>
- “OVP'de Hedef, Enflasyonu Tek Haneye Düşürmek” – Bigpara
<https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/bakan-simsekten-onemli-aciklamalar-42328519>
- “Türkiye, 2026'da Dünya Bankasının Tanımıyla Yüksek Gelirli Gelişmiş Ülkeler Kategorisine Girmiş Olacak” – Anadolu Ajansı
<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/bakan-simsek-turkiye-2026da-dunya-bankasinin-tanimiyla-yukse-gelirli-gelismis-ulkeler-kategorisine-girmis-olacak/2993080>